

Regeringens proposition

1975/76: 60

om ändring i lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt

beslutad den 23 oktober 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

G. E. STRÄNG

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att bestämmelser om förverkande införs i lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt

Härigenom föreskrives att i lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt skall införas två nya paragrafer, 3 och 4 §§, av nedan angivna lydelse.

3 § Utbyte av brott enligt denna lag och föremål som har frambragts genom sådant brott skall förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt.

Föremål som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkat, om det är påkallat till förebyggande av brott eller av annan grund särskilda skäl föreligger.

Påträffas mynt under sådana omständigheter att det är uppenbart att mynten är avsedda att användas i strid mot förbudet i 1 §, skall mynten förklaras förverkade, om ej särskilda skäl talar mot det.

I stället för föremål som har frambragts genom brott enligt denna lag eller som har använts som hjälpmedel vid sådant brott kan dess värde förklaras förverkat.

4 § Kan mynt skäligen antagas vara förverkade enligt 3 § tredje stycket, får de tagas i beslag. Härvid äger bestämmelserna i rättegångsbalken om beslag motsvarande tillämpning.

Har mynt förklarats förverkade enligt 3 § tredje stycket, bestämmer myntverket hur det skall förfaras med dem.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förverkande får ej ske på grund av brott enligt 2 § som har begåtts före denna lags ikraftträdande.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-10-23

Närvarande: statsrådet Sträng, ordförande, och statsråden Andersson, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Lidbom, Carlsson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Sträng

Proposition om ändring i lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt

År 1968 infördes förbud mot att yrkesmässigt tillgodogöra sig metallen i svenska skiljemynt genom nedsmältning eller därmed jämförlig åtgärd. Bestämmelserna gavs i kungörelsen (1968: 15) om förbud mot nedsmältning av skiljemynt. Kungörelsen innehöll en straffbestämmelse, enligt vilken den som bröt mot förbudet dömdes till böter eller fängelse i högst sex månader. I samband med de tidigare i år genomförda ändringarna i myntlagstiftningen i fråga om minnesmynt ersattes kungörelsen av en lag, lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt (prop. 1975: 28, FiU 14, rskr 108). Åtgärden var föranledd av den nya regeringsformens bestämmelse att föreskrifter om brott och rättsverkan av brott i princip skall meddelas genom lag. I samband med att författningen gavs lagform höjdes straffmaximum från fängelse sex månader till fängelse ett år.

I likhet med vad som var fallet med den tidigare gällande kungörelsen innehåller lagen inte någon bestämmelse om förverkande. Det innebär att den metall, som erhålls genom överträdelse av förbudet mot nedsmältning, inte kan förklaras förverkad. På grund av starkt stigande världshandelspriser på silver ligger numera silvervärdet i tidigare utgivna enkronor avsevärt högre än myntens nominella värde. Silvertackor, som erhålls genom nedsmältning av sådana mynt, representerar sålunda ett betydligt högre värde än det sammanlagda myntbeloppet. Den som bryter mot nedsmältningsförbudet bör förhindras att tillgodogöra sig sådant övervärde. Den som mot ersättning medverkar till överträdelse av förbudet bör inte heller få göra sig vinst genom sin medverkan.

Jag förordar därför att bestämmelser om förverkande införs i lagen om förbud mot nedsmältning av mynt. Bestämmelserna bör utformas

med brottsbalkens förverkanderegler i 36 kap. 1 och 2 §§ som förebild. Utbyte av överträdelse av förbudet mot nedsmältning liksom föremål som erhållits genom nedsmältning eller liknande åtgärd bör således kunna förklaras förverkat. Har exempelvis någon uppsåtligt medverkat till nedsmältning i strid mot förbudet genom att sortera ut och överlåta mynt, bör utbyte i form av ersättning för denna medverkan kunna förklaras förverkat. Endast om förverkande framstår som uppenbart obilligt, bör man underlåta en förverkandeförklaring. Även hjälpmedel som har använts vid brott mot förbudet bör kunna förklaras förverkat. Förutsättning härför bör vara att det behövs för att förebygga brott eller att särskilda skäl föreligger av annan grund. Dessutom bör det finnas möjlighet att förverka mynt som påträffas under sådana omständigheter — t. ex. mängden av mynt och förvarings sättet — att det är uppenbart att avsikten är att metallen i mynten skall tillgodogöras i strid mot nedsmältningsförbudet. Förverkandeförklaring bör ej ske om särskilda skäl talar mot det. Så kan t. ex. vara fallet, om mynten är stulna. Vidare bör det finnas möjlighet att i stället för föremål, som har frambragts genom brottet eller som har använts som hjälpmedel vid brottet, förklara föremålets värde förverkat. Slutligen vill jag erinra om att bestämmelserna i 36 kap. 4—12 §§ brottsbalken — t. ex. bestämmelsen om mot vem förverkandeförklaring kan riktas — är tillämpliga även i fråga om förverkande enligt förevarande lag. Har egendom genom dom som har vunnit laga kraft förklarats förverkad enligt de nu föreslagna reglerna, blir lagen (1974: 1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m. tillämplig med det undantaget i fråga om mynt, avsedda för nedsmältning eller liknande åtgärd, att myntverket får bestämma hur det skall förfaras med mynten. För sådana mynt behövs också en särskild föreskrift om beslag. Mynt som skäligen kan antagas vara förverkade enligt förevarande lag bör sålunda få tas i beslag. Därvid bör rättegångsbalkens bestämmelser om beslag äga motsvarande tillämpning. Utan särskild föreskrift blir rättegångsbalkens beslagsregler tillämpliga på annan egendom, som skäligen kan antagas förverkad på grund av brott enligt lagen.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1975: 171) om förbud mot nedsmältning av mynt.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.